

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/524/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112212966
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gažovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1112212966.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: E. H., L. R. XXX, J. J., zastúpenom JUDr. Lubomírom Müllerom, advokátom so sídlom Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. 13, Bratislava, o zaplatenie 995,82 eur s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I, č.k. 24C/94/2012-30, zo dňa 10. júna 2013, v časti priznanej náhrady trov konania, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** v tejto časti na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Uznesením č.k. 24C/94/2012-30 zo dňa 10. júna 2013 zastavil súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku konanie vo veci a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 236,50 eur pre účinné späťvzatie návrhu navrhovateľom v celom rozsahu. O náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 2 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku a konštatoval, že návrh na začatie konania bol navrhovateľom vzatý späť v celom rozsahu v dôsledku skutočnosti, že odporca oznámením zo dňa 30. 11. 2012 priznal a vyplatil navrhovateľovi aj sumu príslušenstva ním uplatneného v návrhu na začatie konania, a preto procesné zavinenie na zastavení konania znáša odporca, z čoho pre neho vyplýva povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania. Za nedôvodnú považoval námietku odporcu, že navrhovateľ si mohol všetky nároky smerujúce voči nemu uplatniť jedným návrhom na začatie konania, nakoľko zákon navrhovateľa nelimituje v spôsobe uplatňovania si svojich nárokov. Navrhovateľovi tak priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej pomoci podľa § 10 ods. 1, § 14 ods. 1, § 16 ods. 3 vyhlášky číslo 655/2004 Z.z..

Proti tomuto uzneseniu, do jeho výroku o náhrade trov konania, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby navrhovateľovi nebola priznaná náhrada trov konania, alternatívne jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dôvodiac tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, nedostatočne zistil skutkový stav veci, konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a postupom súdu sa mu odňala možnosť konať pred súdom.

Vytýkal súdu prvého stupňa, že nebral do úvahy skutočnosti podstatné pre priznanie tohto nároku, a to konanie právneho zástupcu navrhovateľa, ktoré vykazuje znaky šikanózneho výkonu práva a ktoré je súčasne konaním v rozpore so zákonom, konkrétne so zákonnou povinnosťou právneho zástupcu konať s odbornou starostlivosťou pri zachovaní účelnosti a hospodárnosti poskytovaných právnych služieb a jeho povinnosťou dodržiavať pravidlá profesijnej etiky. Poukázal na to, že právny zástupca navrhovateľa uplatňoval u neho jednou žiadosťou odškodnenia za všetky nároky navrhovateľa (náhrada nákladov výkonu trestu, náhrada nákladov väzby, náhrada nákladov trestného konania, náhrada cestovného, náhrada nákladov právneho zastúpenia, náhrada nemajetkovej ujmy) podľa zákona číslo 119/1990

Zb. , pričom následne uplatnil všetky nároky navrhovateľa prostredníctvom niekoľkých žalôb, pričom tak vytvoril viaceré samostatné súdne spory (12C 92/2012, 8C 92/2012, 4C 196/2012, 10C 92/2012, 21C 92/2012, 7C 92/2012). Poukazoval na to, že v tomto prípade ide o jednoduchý spor a všetky uplatnené nároky nevyžadujú žiadne špeciálne alebo fyzicky, psychicky či finančne náročné dokazovanie, nakoľko tieto nároky vyplývajú priamo zo zákona, a tento zákon aj presným a jednoznačným spôsobom určuje výšku jednotlivých nárokov, teda v tomto smere nie je potrebné žiadne výnimočné dokazovanie na účely zistenia výšky jednotlivých nárokov. Dodal, že náhrada trov konania nemá smerovať k nijakej forme potrestania povinného účastníka, ale jedine k tomu, aby sa oprávnenej strane kompenzovali náklady, ktoré boli potrebné k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva a v žiadnom smere nemá znamenať určitú formu obohacovania sa na úkor povinnej strany. Na podporu svojho tvrdenia predložil uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 5Co 598/2012 - 50 zo dňa 30. 11. 2012 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I. ÚS 988/2012. Má za to, že takéto konanie nemôže požívať právnu ochranu, nakoľko ide o šikanózne zneužívanie práva, ktoré je spôsobilé druhému účastníkovi spôsobiť škodu. Namietal, že právny zástupca navrhovateľa nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keďže jeho úkony nevykazujú známky žiadnej hospodárnosti poskytovania právnych služieb, takéto jeho konanie nie je možné ani považovať za konanie, ktoré by bolo v súlade s profesijnou etikou advokáta a v súlade s dobrými mravmi, keďže vykazuje znaky obchádzania zákona, účelovosti a získania finančných prostriedkov na úkor štátneho rozpočtu.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu odporcu poukázal na to, že predmetný spor by vôbec nemusel vzniknúť, pokiaľ by odporca vykonal riadne predbežné mimosúdne prejednanie jeho nároku, odporca však jeho oprávnený nárok ignoroval a tak mu nezostávalo iné ako obrátiť sa na súd. Poukázal na to, že odporca k jednotlivým položkám zaujíma rôzne stanoviská, činí tak postupne a niekedy ich potom dodatočne mení či dopĺňa, tak tomu bolo aj v tomto prípade. Uviedol, že pokiaľ jeho právny zástupca vedie menom iných fyzických osôb proti odporcovi iné súdne spory, tak táto záležitosť sa ho netýka. Spory vyvoláva práve odporca svojou nečinnosťou a namiesto toho, aby sporom svojim riadnym konaním predchádzal, tak obviňuje jeho, že sa na týchto sporoch chce obohacovať. Nesúhlasil s aplikáciou nálezu Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 988/ 2012 na daný prípad. Zdôraznil, že žiadnu žalobu by nemusel podávať, keby si odporca včas splnil svoju zákonnú povinnosť. Poukázal na to, že súdy posudzujú jednotlivé položky niekedy odlišne, dokonca pozná aj prípady, keď navrhovateľia podali jednu žalobu a súd potom niektoré položky vyčlenil na samostatné prejednanie. On postupoval čo najefektívnejšie tak, aby žaloba bola jednoduchá, žalovanú položku bolo možné ľahko individuálne posúdiť, aby konanie nebolo komplikované rôznymi prístupmi odporcu k jednotlivým položkám, aby konanie nebolo komplikované tým, že jednotlivé položky sú posudzované podľa rôznych predpisov, aby nehrozilo vylúčenie jednotlivých položiek do samostatného konania a aby návrh bolo možné čo najskôr vybaviť. Poukázal tiež na to, že v danom prípade nejde o neprimeranosť trov konania voči uplatňovanej pohľadávke, keď trovy konania nedosahujú ani 25 % z istiny. Svoje tvrdenia podložil viacerými rozhodnutiami Krajského súdu v Bratislave, plne aplikovateľnými aj na tento prípad, a pokiaľ súd prvého stupňa argumentoval uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 11. 2012 č.k. 5 Co/598/2012 - 50, tak v tomto smere odkázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11. 4. 2013 č.k. IV. ÚS 210/13 - 7. Z uvedených dôvodov navrhol uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolací súd preskúmal vec podľa ust. § 212 ods.1 O.s.p. v medziach dôvodov odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

Obsahom práva na právnu pomoc garantovaného čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je možnosť každého na základe vlastnej úvahy zvoliť si zástupcu v konaní pred súdom, vyjmúc prípady obligatórneho zastúpenia. Je totiž výsostným (slobodným) právom účastníka rozhodnúť, koho ustanoví za svojho zástupcu v konaní pred súdom. Možnosť tejto voľby (úvahy) neobmedzuje ani iným spôsobom nevymedzuje. Jej kritériá sú autonómnou vecou účastníka konania.

Právna úprava príkladmo uvádza, že trovami konania sú najmä hotové výdavky účastníkov konania a ich zástupcov (§ 137 O.s.p.). Takými sú aj odmena advokáta, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času spojená s jeho činnosťou, obsahovo vymedzené

príslušnými predpismi. Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Vo všeobecnosti predstavuje účelnosť vlastnosť procesu spočívajúcu v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a kritérií a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc.

Z ust. § 142 ods. 1 O.s.p. nevyplýva, že by odmena za zastupovanie advokátom v civilnom konaní bola sama osebe vždy trovami potrebnými k účelnému uplatňovaniu alebo bráneniu práva. Je potrebné prihliadnúť aj na samotný výber procesných prostriedkov zvolených účastníkom v každom konkrétnom prípade na uplatnenia alebo bránenie práva, ktoré ovplyvňujú aj rozsah trov, na ktorých náhradu môže, ale tiež rovnako nemusí, účastníkovi vzniknúť nárok, a preto účastník konania musí znášať aj procesnú zodpovednosť za voľbu konkrétneho prostriedku uplatňovania práva alebo jeho bránenia v súdnom konaní, ako aj procesné dôsledky spojené s prípadnou nevhodnosťou jeho výberu, a to aj v podobe nepriznania náhrady trov konania. Jednotlivé úkony právnej služby je preto potrebné posúdiť z hľadiska dosiahnutia rýchlosti, efektívnosti a účinnosti súdnej ochrany, ako aj z hľadiska hospodárnosti konania. Zákonná požiadavka dbať, z hľadiska priznania náhrady trov konania, na účelnosť ich vynaloženia, nijako neobmedzuje právo účastníka na poskytnutie právnej pomoci (čl. 47 ods. 2 Ústavy SR) a nie je ani v rozpore s podstatou dispozičnej zásady rozhodnúť sa začať súdne konanie podaním jednej či viacerých žalôb na súde voči určitému subjektu.

V posudzovanej veci je nepochybne zrejmé, že navrhovateľ zobral návrh späť, nakoľko odporca zaplatil žalovanú istinu spolu s požadovaným úrokom z omeškania po podaní návrhu, z čoho možno vyvodiť, že návrh bol vzatý späť pre správanie odporcu, a preto správne súd prvého stupňa posúdil vznik nároku navrhovateľa na náhradu trov konania podľa § 146 ods. 2 vety druhej O.s.p.. Súd prvého stupňa sa však nedostatočne vypořiadal s argumentáciou odporcu, ktorou namietal účelnosť navrhovateľom vynaložených trov konania na uplatnenie jedného z jeho čiastkových nárokov na odškodnenie samostatnou žalobou v tomto konaní.

Odvolací súd v danej veci považuje za opodstatnenú argumentáciu odporcu, že uplatnenie jedného nároku na náhradu škody navrhovateľom viacerými žalobami, ktorými sú samostatne uplatňované jednotlivé položky, z ktorých celkový nárok na náhradu škody pozostáva, vychádzajúce z rovnakých skutkových okolností a majúce zákonný podklad v rovnakom právnom predpise, predstavuje taký spôsob uplatňovania pohľadávky, ktorý je v rozpore so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania a s požiadavkou účelnosti vynaložených trov konania, nakoľko účelom právneho zastúpenia v takomto prípade nie je efektívne poskytovanie právnej pomoci, ale umelé navyšovanie trov právneho zastúpenia, ktoré predstavuje zneužívanie práva na poskytnutie právnej pomoci advokátom v konaní, blížiace sa svojou intenzitou až ku šikanóznemu výkonu práva, a preto takéto trovy konania nemožno priznať, hoci aj mal navrhovateľ na ne zákonný nárok. Nejde o bezpodmienečne nevyhnutné trovy, ktoré by bol musel navrhovateľ vynaložiť na dosiahnutie súdnej ochrany svojho porušeného práva práve podaním samostatnej žaloby, keď jednou žalobou, týkajúcou sa všetkých položiek, z ktorých odškodnenie pozostáva, by sa jednoduchším (menej zaťažujúcim protistranu) a hospodárnejším (úspornejším) spôsobom dosiahol rovnaký cieľ, teda súdnej ochrany by sa navrhovateľ rovnako účinne dovolal bez potreby rozdelenia nároku na viaceré položky a ich uplatňovanie si viacerými žalobami, založenými na rovnakom skutkovom a právnom podklade, vo viacerých súdnych konaniach.

S ohľadom na uvedené odvolací súd preto zastáva názor, že za účelné nemožno považovať trovy právneho zastúpenia za také úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu, späťvzatie návrhu), na ktoré už vznikol navrhovateľovi nárok v inom obdobnom konaní, vedenom medzi totožnými účastníkmi konania o jednom z viacerých nárokov navrhovateľa, založenom na totožnom skutkom a právnom podklade, bez preukázania takých relevantných dôvodov v tomto ďalšom konaní, pre ktoré by nevyhnutne museli byť tieto úkony právnej služby vykonané v samostatnom konaní o tomto nároku. Uvedené závery nie sú v rozpore ani s dispozičnou zásadou občianskeho súdneho konania a nijako neobmedzujú navrhovateľa na podanie žaloby a na ďalšie disponovanie s ňou a predmetom konania, ktorých voľba však podlieha princípom občianskeho súdneho konania, ktoré treba aj v tomto prípade vykladať tak, aby sa dosiahol jeho účel, ktorým je spravodlivá, rýchla a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov všetkých účastníkov konania (§ 1, § 6 O.s.p.).

Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa zaujal predčasny právny záver o povinnosti odporcu nahradiť navrhovateľovi trovy konania v plnej výške, a preto ho nemožno považovať za správny. Rozhodnutie vo veci odvolacím súdom by však za tohto stavu nahrádzalo prvostupňové rozhodnutie, čím by bolo účastníkom odoprené právo namietať správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu, ku ktorým by dospel právnym posúdením skutkových zistení z hľadiska tých rozhodujúcich skutočností, ktoré považoval za významné na rozdiel od prvostupňového súdu, ktorý sa nimi buď dostatočne náležite nezaoberal alebo opomenul vôbec zaoberať. Posúdenie podstaty veci v rámci dvojinstančného súdneho konania je však súčasťou práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti konania je možné urobiť iba kasačným rozhodnutím.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.) a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.), v ktorom sa súd prvého stupňa vypořádava náležitým spôsobom s námietkami odporcu a v tomto smere posúdi účelnosť navrhovateľom vynaložených trov konania vo vyššie naznačenom smere; za týmto účelom bude potrebné zistiť, či už bola navrhovateľovi v jenom z viacerých konaní, prebiehajúcich na súde o tomto nároku na odškodnenie (uvádzaných odporcom v podanom odvolaní), právoplatne priznaná náhrada trov konania a aká, t.j. z čoho pozostávajúca.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.